

Op 27 januari 2025 zijn bij de raadsgriffie vragen binnengekomen van de heer Ouwehand van de fractie PvdA gericht aan de voorzitter van de Raad op grond van ex artikel 35 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Raad. Het college van Burgemeester en Wethouders beantwoordt de vragen als volgt.

Betreffende beantwoording schriftelijke vragen van de heer Ouwehand (PvdA) inzake Artikel 35 vragen subsidieverlening Vestzaktheater 2025 - 2028.

Geacht college,

Opmerking dhr. Ouwehand: De transformatie van Het Vestzaktheater tot auditief laboratorium werpt vragen op over de ontwikkeling van het culturele landschap in Enschede. Vooral het verlies van een kleinschalig podium voor opkomend theatertalent vraagt om een weloverwogen besluit. Om beter inzicht te krijgen in de overwegingen en consequenties, stelt de PvdA het college de volgende vragen:

Vraag 1: Welke politieke afwegingen hebben geleid tot de keuze om Het Vestzaktheater primair een muzikale invulling te geven, en welke alternatieve invullingen zijn overwogen?

Antwoord: Concordia is huurder van het pand. Zij bepalen aan wie zij willen onderhuren. Het projectplan van stichting Vestzak past binnen de doelstellingen van onze cultuurnota: stimulering van het middensegment, broedplaatsen, talentontwikkeling en binnen het gebiedsprofiel ontdekkwartier van de binnenstad. Dat er gekozen is voor de huidige opzet, is in lijn met het feit dat we een kunstvakopleiding hebben in Enschede die zich primair richt op deze stroming en we deze talenten willen binden en behouden voor Enschede. De kwartiermaker van ArtEZ heeft ter voorbereiding op het plan gesproken met diverse culturele partijen o.a. op het gebied van de podiumkunsten. Omdat er binnen het plan van stichting Vestzak nog voldoende ruimte is voor incidentele programmering door andere culturele partijen en de afspraak is gemaakt om te kijken hoe voormalige gebruikers een alternatief kan worden geboden was het niet noodzakelijk om alternatieven te overwegen.

Vraag 2: Hoe draagt het verleggen van de focus van een podium met een gecombineerde muziek- en theaterprogrammering naar een primair muzikale invulling bij aan de ambitie in de cultuurnota om diversiteit in het cultuuraanbod te bevorderen?

Antwoord: Het nieuwe plan draagt bij aan de doelen uit de cultuurnota. Muziek staat als één van de belangrijkste disciplines in deze nota benoemd. Naast muziek blijft er incidenteel ruimte voor andere culturele invulling, dit staat ook beschreven in het projectplan. Natuurlijk werken we breder aan de doelen uit de cultuurnota en de evenementennota. Dat doen we middels de verschillende regelingen die aan deze beide nota's zijn gekoppeld. Naast de subsidie aan Stichting Vestzak stimuleren we middels de diverse regelingen die gekoppeld zijn aan de cultuurnota en de evenementennota ook een divers cultuuraanbod.

Opmerking dhr. Ouwehand: De cultuurnota benadrukt het belang van een complete talentontwikkelingslijn binnen vijf disciplines. De Bonbonnière richt zich op gevorderde theatermakers die al een bepaald niveau hebben bereikt, terwijl Het Vestzaktheater met zijn 65 stoelen juist de intieme setting bood waar beginnend theater- en comedytalent de eerste stappen kon zetten.

Reactie college: De Bonbonnière wordt gebruikt als filmzaal. Het is voor derden mogelijk om deze zaal te gebruiken als deze niet wordt gebruikt voor Film. Hiervoor doet Concordia de verhuur.

Vraag 3: Welke concrete alternatieve ontwikkelplekken ziet het college voor deze groep beginnende theatermakers, nu Het Vestzaktheater primair een muzikale invulling krijgt?

Antwoord: Er zijn diverse ontwikkelplekken met mogelijkheden voor opkomend talent. Te denken valt aan Theater Mystiek, plekken bij Artez zelf, maar bijvoorbeeld ook in Prismare. Via het Makelpunt kunnen organisaties ruimtes aanbieden waarvan makers en verenigingen gebruik kunnen maken. We zien een ontwikkeling dat veel meer (culturele) organisaties dit doen en dat daardoor meer plekken beschikbaar zijn. Binnen de verordening Cultuur is subsidie verleend aan De Theatermakerij en The King's Men. Twee belangrijke partijen in de talentontwikkelingslijn voor theater. De Nederlandse Reisopera wil haar ruimtes meer gaan openstellen voor derden. Ook zijn er meer plekken beschikbaar omdat stichting Theaterproducties Twente meerjarig subsidie ontvangt voor locatietheater. Diversiteit in plekken en mogelijkheden om op te treden of onderdeel te zijn van theaterproducties past binnen de ontwikkelingen die er zijn. Daarnaast is er binnen de programmering van Vestzak en de Bonbonnière ook incidenteel ruimte voor een ander cultureel programma dan alleen het auditief laboratorium.

Vraag 4: Hoe draagt deze keuze bij aan het aantrekken van jonge culturele professionals naar Enschede, zoals beschreven in de cultuurnota en het bijbehorende amendement?

Antwoord: Het samenwerkingsverband tussen ArtEZ, Booster en Grensfrequentie staat volledig in het teken van het ontwikkelen van een muziekindustrie in Enschede/Twente, met als gevolg dat muzikanten zich hier kunnen vestigen. Door deze initiatieven ontstaan er post-academische mogelijkheden om je als muzikant verder te blijven ontwikkelen en de faciliteiten om als professional een stap te zetten. Door een incidentele subsidie voor vier jaar van € 68.759,- per jaar te verstrekken aan stichting Vestzak voor de exploitatie van het auditief laboratorium voor de periode 2025-2028 biedt/behoudt de gemeente een podium voor de doelgroep.

Opmerking dhr. Ouwehand. Nu Concordia heeft besloten haar theaterfunctie af te stoten en zich te concentreren op andere disciplines in het Warenhuis, en het Vestzaktheater wordt getransformeerd naar een auditief laboratorium, verliest Enschede twee belangrijke theaterfaciliteiten.

Reactie college: In 2014 heeft de raad besloten de theaterfunctie voor Concordia stop te zetten. Dit is vanaf die tijd ook geen onderdeel meer van de subsidie aan Concordia. Concordia heeft aangegeven dat ze de exploitatie van de theaterzalen op zich wil nemen vanuit de verwachting dat ze dit commercieel kunnen dekken. In 2024 bleek dat dit niet kan, verliesgevend is en drukt op de totale exploitatie van Concordia.

Vraag 5: Op welke wijze gaat het college de gemeenteraad betrekken bij het opstellen van de kaders voor de nieuwe invulling van de Bonbonnière, zodat we kunnen waarborgen dat Enschede een stad blijft waar theatertalent zich in verschillende fases kan blijven ontwikkelen?

Antwoord: Het opstellen van nieuwe kaders voor een nieuwe invulling van de Bonbonnière is niet aan de orde omdat de verhuur aan Concordia gehandhaafd blijft. Indien Concordia de huurovereenkomst beëindigt zal er na huuropzegging een aanbestedingsprocedure in gang gezet worden waar partijen de mogelijkheid hebben om zich in te schrijven. Indien dit het geval is, zal de raad hierover worden geïnformeerd.

Vraag 6: Hoe gaat het college ervoor zorgen dat er in Enschede voldoende kleine en middelgrote podia, zoals de Bonbonnière, beschikbaar blijven voor amateurkunst en verenigingen op het gebied van theater, zoals de Bonbonnière en het Vestzaktheater deze functies eerder vervulden, zodat deze ambities daadwerkelijk kunnen worden gerealiseerd?

Antwoord: Zie ook vraag 3. Daarnaast zijn er organisaties die gebruik maken van kerken, scholen (vooral VO). Indien de plannen van het Muziekkwartier en Warenhuis doorgang vinden ontstaat ook hier nieuwe ruimte.

Vraag 7: Hoe ziet het college zijn rol in het proces rondom de keuze van Concordia om de huur niet op te zeggen en in plaats daarvan een onderverhuurconstructie aan te gaan?

Antwoord: Het college is van mening dat het Vestzak belangrijk is voor cultuur en dat vooruitlopend op de discussie over het Warenhuis het belangrijk is om helderheid en zekerheid te geven over het vervolg van de exploitatie van het Vestzaktheater aan Concordia. Stichting Vestzak is een stabiele partner om dit vorm te geven, mede omdat Artez als professionele organisatie betrokken is. Doordat Concordia de verhurende partij is, was het mogelijk om dit proces eerder in gang te zetten. Uiteindelijk heeft de raad in november 2024 met een motie en amendement een uitspraak gedaan over o.a. het Warenhuis en het behoud van het Vestzak en Oude Markt 15 voor cultuur. Dit was te laat geweest om het proces op te starten om een goede invulling aan het Vestzak te geven per 1 januari 2025. Als Concordia de huur had opgezegd hadden we een openbare procedure moeten starten. Dit had tot gevolg gehad dat de huren zouden zijn gestegen en dat er dan minder geld zou zijn geweest voor programmering.

Vraag 7 a: Hoe past deze keuze binnen de bredere ambitie van het college om transparantie en democratische besluitvorming te waarborgen?

Antwoord: De huurconstructie past binnen de afspraken die Concordia heeft met het vastgoedbedrijf en binnen de bevoegdheden van het college. Er zijn breed culturele partijen betrokken geweest bij de planvorming.

Vraag 8: Op welke manier draagt de gekozen constructie bij aan een gelijk speelveld voor culturele partijen?

Antwoord: Zie vraag 7a.

Vraag 9: Hoe verklaart het college dat deze aanpak consistent is met de uitgangspunten van de cultuurnota?

Antwoord: Zie vraag 2, 4 en 7.

Vraag 10: Valt het onderverhuren van gemeentelijke panden aan andere culturele instellingen binnen de kerntaken van Concordia?

Antwoord: Verhuur is geen kerntaak, maar wel onderdeel van de bedrijfsvoering. Dit geldt ook voor veel andere culturele organisaties. Een culturele organisatie genereert extra inkomsten door (een deel van) hun pand te verhuren aan derden. Concordia hoeft in haar bedrijfsvoering geen aanpassing te maken voor deze constructie.

Vraag 11: Waarom stimuleert het college dat Concordia een niet-kerntaak (theaterprogrammering) verruimt voor een andere niet-kerntaak (onderverhuren van gemeentelijk vastgoed) met subsidie?

Antwoord: De gemeenteraad heeft in 2014 besloten om de theaterfunctie af te stoten. Dat Concordia nu besluit om de onder te verhuren past binnen professioneel handelen om een structureel duurzame exploitatie voor hun organisatie te realiseren. Door de locatie aan stichting Vestzak onder te verhuren wil Concordia haar voorzieningen betaalbaar houden voor Culturele partijen in Enschede en een plek bieden aan talentontwikkeling.

Vraag 12: Acht het college deze uitruil van taken cultureel en maatschappelijk wenselijk?

Antwoord: Wij zijn van mening dat hier geen sprake is van uitruil van taken.

Vraag 12a: Zo ja, op basis van welke passage in de cultuurnota wordt dit onderbouwd?

Antwoord: N.v.t.

Opmerking dhr. Ouwehand: Hoewel de onderverhuurconstructie juridisch mogelijk is, betekent dit niet dat het automatisch de meest wenselijke route is.

Vraag 13: Waarom heeft het college afgezien van een openbare oproep voor plannen voor Het Vestzaktheater, ondanks het belang dat in de cultuurnota wordt gehecht aan transparantie, diversiteit en een gelijk speelveld?

Antwoord: Er was geen noodzaak voor een openbare oproep omdat Concordia nog steeds huurder blijft van de locaties en de subsidie voor de programmering van Concordia naar Stichting Vestzak is gegaan. Er is wel met veel partijen contact geweest en er was in het proces ruimte voor allerlei inbreng conform de oproep in de actualiteitenraad. Er is gesproken met partijen die nu gebruik maken van het Vestzak. Er is gesproken met makers, initiatieven in het veld. In het projectplan van Vestzak staat met wie ze hebben gesproken. De uitkomsten, behoeften, wensen die hier uitkwamen zijn zoveel mogelijk opgenomen in het projectplan van stichting Vestzak.

Vraag 14: Waarom heeft het college ervoor gekozen om het projectplan van Het Vestzaktheater intern te beoordelen, terwijl andere vergelijkbare vierjarige subsidieregelingen worden getoetst door een externe adviescommissie?

Antwoord: De subsidie voor programmering van het Vestzak is een begrotingssubsidie. Deze wordt verstrekt op basis van de Algemene Subsidieverordening (ASV) en deze subsidies toetsen we intern. De vierjarige regelingen waar u op duidt, die vallen onder de verordening Cultuur, zijn niet vergelijkbaar.

Vraag 14a: Hoe waarborgt het college dat deze beoordeling objectief en onafhankelijk was?

Antwoord: De beoordeling heeft plaatsgevonden conform het hiervoor afgesproken proces. Dat proces is objectief en onafhankelijk.

In het geval van Consensus Vocalis was het niet mogelijk om een interne toetsing van herziene plannen uit te voeren, terwijl er wel een interne toetsing plaatsvond bij Het Vestzak.

Vraag 15: Hoe verklaart het college dit verschil en welke criteria worden gehanteerd om te bepalen wanneer een externe of interne beoordeling plaatsvindt?

Antwoord: Consensus Vocalis heeft subsidie aangevraagd binnen de regeling Cultuur groot. De wijze waarop aanvragen binnen deze regeling worden beoordeeld is vastgelegd in de subsidieverordening. Daarin staat dat de beoordeling plaatsvindt door een externe adviescommissie. Het Vestzaktheater vraagt subsidie aan op basis van de ASV.

Vraag 16: ArtEZ is een van de nieuwe huurders van Het Vestzak. Hoe waarborgt het college dat Het Vestzaktheater een publieke functie blijft vervullen en niet primair een verlengstuk wordt van ArtEZ?

Antwoord: We monitoren de voortgang van de uitvoer van het plan van stichting Vestzak.

Vraag 17: Hoe ziet het college deze keuze in het kader van de ambitie om Enschede te positioneren als een stad waar alle kunstvormen kunnen groeien en floreren?

Antwoord: Het plan van het Vestzaktheater is een van de vele plannen die onder de cultuurnota worden uitgevoerd. Zie uitvoering Cultuurnota en evenementennota.

Enschede, 25 februari 2025

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

E.A. Smit

R.W. Bleker